

vergadering **C156 – CUL22**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 1 maart 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en China
- 1156 (2011-2012) 3

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het participatiebeleid op vlak van cultuur in Vlaanderen
- 1250 (2011-2012) 6

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en China - 1156 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, minister, collega's, op donderdag 2 februari hebt u samen met uw Chinese collega Cai Wu de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en China bekrachtigd. Tijdens de ontmoeting ondertekenden de leidinggevende ambtenaren van de respectieve ministeries het Werkprogramma 2012-2015.

Het Werkprogramma is een intentieverklaring tussen Vlaanderen en China om samenwerkingsverbanden te smeden en expertise uit te wisselen op het vlak van erfgoed, kunsten en literatuur. In uw persbericht stond ook te lezen dat dit programma aanknopingspunten wil vinden voor de samenwerking op het vlak van jeugdbeleid. Verder creëert het programma ook een kader voor uitwisseling en samenwerking op het vlak van sport, film en media.

In 2012 staan onder meer volgende projecten en initiatieven op stapel die de samenwerking tussen Vlaanderen en China illustreren. China zetelt in het Intergouvernementeel Comité van UNESCO-conventie 2003 voor het behoud van cultureel erfgoed. Vlaanderen wenst experts en goede voorbeelden uit te wisselen met China. Jan Hoet is als coördinator aangesteld van de Yinchuan Biënnale in het najaar van 2012. Het collectief voor moderne dans rond Sidi Larbi Cherkaoui heeft in 2012 een aantal dansvoorstellingen gepland in het Hong Kong Cultural Centre. Kunstenaar Gert Verhoeven heeft in 2012 met steun van de Vlaamse overheid een werkverblijf gepland in het Chinese European Art Center in Xiamen. Het Vlaams Fonds voor de Letteren heeft tijdens de boekenbeurs in Peking in november 2011 een Engels-Chinese brochure met 36 Vlaamse titels voorgesteld. Met de brochure wil het VFL ook in 2012 de promotie van Vlaamse auteurs in China uitbouwen. Een ander instrument om literaire vertalingen van en naar het Nederlands te bevorderen zit ingebakken in het Kunstendecreet van de Vlaamse overheid. Dit jaar toert het Brussels Philharmonic rond in China en volgend jaar de Filharmonie.

Zelf ben ik voorstander van een goed internationaal cultuurbeleid. Er zijn altijd een heleboel win-winsituaties mogelijk, ook voor het imago van Vlaanderen in het buitenland.

Minister, hoe wilt u in de toekomst op lange termijn een duurzame culturele uitwisselingsrelatie met China opbouwen? Als dat gebeurt, zijn er dan ook afspraken met de vertegenwoordiger van Toerisme Vlaanderen in China? Welke budgettaire consequenties houdt de samenwerking in voor Vlaanderen? Het Werkprogramma 2012-2015 bestrijkt de beleidsdomeinen cultuur, jeugd, sport en media. Wie neemt de coördinatie op zich? In welke mate is er samenwerking met de Vlaamse vertegenwoordiger, het buitenlandkantoor van Toerisme Vlaanderen in China en/of de Belgische ambassade in China?

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, het is een goede zaak dat de Vlaams-Chinese samenwerking verder van de grond komt. In welke mate wordt het Werkprogramma 2012-2015 publiek gemaakt? Hoe wordt het verder opgevolgd en geëvalueerd? Hebt u cijfers over het financieel aandeel van Vlaanderen en van China?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, collega's, de uitstraling van Vlaanderen in het buitenland is inderdaad zeer belangrijk. Ik kan er voor een heel groot stuk in meegaan, maar ik zou er toch op willen wijzen dat enige terughoudendheid aangaande China op zijn plaats is. Het verbaast me dat net een lid van de N-VA hier stipuleert dat het goed is dat de samenwerking tussen Vlaanderen en China verder wordt uitgediept op een moment dat in

China nog altijd nationale minderheden gewelddadig onderdrukt worden. Het klinkt een beetje raar als het uit de mond komt van een Vlaams-nationalist.

Ik zou dus willen pleiten voor enige terughoudendheid, los van het feit dat het natuurlijk belangrijk is dat Vlaanderen op de internationale kaart staat. Vlaanderen staat wel degelijk op de kaart met onze kunsten- en cultuursector. Ik pleit dus voor enige terughoudendheid wat betreft concrete samenwerkingsverbanden van de Vlaamse overheid met China.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Aangezien een collega een vraagsteller en niet de minister ter verantwoording roept, wil ik toch nog wel iets zeggen. Mijnheer Wienen, bedankt dat u mij als een Vlaams-nationalist betitelt – dat zijn wij niet altijd gewoon.

De samenwerking tussen Vlaanderen en China is een goede zaak, maar voor ons betekent dat niet dat dit kritiekloos moet gebeuren, integendeel. Ik pleit net voor het tegendeel van terughoudendheid: we moeten onze cultuurproducten daar zonder enige schroom kansen geven, waarbij kunstenaars daar van de gelegenheid gebruik maken om te zeggen wat ze te zeggen hebben. Dat betekent uiteraard niet dat wij de politiek van de Chinese overheid tegenover nationale minderheden en volkeren goedkeuren, integendeel.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, geachte leden, er werd me gevraagd wat die samenwerking met China precies behelst. Het gaat over een werkprogramma, een programma dat is afgesloten tussen ons departement en de administratieve tegenhanger in China. Dat is niet de eerste keer: in het verleden zijn er nog werkprogramma's afgesloten. Dit is dus eigenlijk een vervolg daarop. Het is een formeel kader dat als bedoeling heeft de goede relaties tussen de beide overheden nogmaals te onderstrepen, net als de wederzijdse bereidheid tot samenwerking.

Er is sprake van diverse activiteiten. Er zijn diplomatieke contacten en ontmoetingen op politiek niveau. U weet dat er ook een missie naar China is geweest. Ook is er een bezoek geweest van de commissie Onderwijs. Ook de minister-president was er. Ik heb zelf ook nog niet zo lang geleden de Chinese minister, de heer Cai Wu, ontvangen in het Errerahuis. Toen zijn we ook getuige geweest van de ondertekening van dat werkprogramma.

Er is ook sprake van uitwisselingen van beleidsinformatie en -expertise tussen de diverse overheden, bijvoorbeeld qua erfgoed. Wij hebben op dat vlak wel wat expertise die we met hen kunnen delen, maar omgekeerd kunnen we over sommige zaken ook wel wat van hen leren. In het werkprogramma wordt het immaterieel erfgoed aangehaald, waaraan we allebei veel belang hechten. Zoals u weet, is er ook de spontane internationale dynamiek in het culturele veld zelf. De samenwerking tussen onze culturele actoren en organisaties en China wordt ook waar mogelijk ondersteund, met de bestaande financieringsinstrumenten en -kaders.

We moeten dit ook globaler bekijken. Ik verwijs naar de Europees-Chinese samenwerking in het kader van het Europees jaar van de interculturele dialoog. Dat jaar is trouwens begonnen in Bozar. Het was ook naar aanleiding daarvan dat de Chinese cultuurminister hier was. We moeten dit dus in een ruimer geheel zien. Dit heeft ook te maken met de samenwerking binnen UNESCO, waarbij zaken zoals het immaterieel cultureel erfgoed aan bod komen.

Het werkprogramma houdt geen concreet financieel engagement in. Het is echt een werkprogramma dat werkt op basis van de bestaande kaders. Laat duidelijk zijn dat er trouwens ook geen specifieke middelen voor China zijn geoormerkt. Het gaat gewoon over onze reguliere ondersteuning van internationale projecten. Ik vind ook niet dat we ter zake heel sturend moeten optreden. Er is inderdaad heel wat dynamiek. Er ontstaan heel veel spontane relaties. Ik denk dat we vooral daarop moeten steunen. Als er specifieke studiebezoeken of zo zouden worden georganiseerd, dan moet dat worden bekeken binnen de bestaande werkmiddelen van het departement.

Het werkprogramma bestrijkt een aantal ruimere beleidsdomeinen. De coördinatie gebeurt door Platform Internationaal (PLINT), dat zich binnen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media bevindt. Het platform verenigt de beleidsmedewerkers van het departement en de twee agentschappen ter zake. Zij waren trouwens ook op de ontmoeting aanwezig. PLINT werkt over de grenzen van de beleidsdomeinen heen en bestrijkt dus ook de bevoegdheden van de vier betrokken ministers binnen het departement. Het secretariaat wordt verzekerd door het departement. Dat zorgt ook voor de coördinatie van de werkprogramma's. Natuurlijk blijft elke minister verantwoordelijk voor zijn beleidsthema's.

Er is geen vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in China, maar er is wel een kantoor van Toerisme Vlaanderen in Beijing. Daarnaast is er ook wel een economische vertegenwoordiger actief, verbonden aan Flanders Investment & Trade (F.I.T.). De samenwerking en coördinatie over de grenzen van de beleidsdomeinen heen wordt uiteraard gestimuleerd door het gemend managementcomité Internationaal Cultuurbeleid en Culturele Diplomatie. Dat is hier al meermaals aan bod gekomen. In dat comité komen de leidend ambtenaren van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, van het agentschap Kunsten en Erfgoed, van het Departement internationaal Vlaanderen (DiV), van Toerisme Vlaanderen en van F.I.T. samen. Zij wisselen informatie uit en bekijken waar er kansen zijn. Dat kan dan gaan over economische kansen, waar we dan cultureel op aansluiten, of omgekeerd.

Er is natuurlijk een Belgische ambassade in China. Dat loopt eigenlijk redelijk goed. De ambassade heeft ook het bezoek van minister Cai Wu voorbereid.

Wat de bekendmaking betreft, ik denk dat die op de website te vinden is, maar ik zal dat nog eens controleren. Het is de bedoeling dat dit bekend is. Onder het internationale hoofdstuk binnen het agentschap zijn daar trouwens allerlei dingen over te vinden. Het is dus echt een werkprogramma tussen twee administratieve niveaus.

Mijnheer Wienen, u hebt op een gevoelig punt gewezen. Zelf heb ik daar ook naar verwezen tijdens het contact met mijn evenknie. Ik heb ook de vraag gesteld naar de werkomstandigheden van artiesten in China. We hebben er even van gedachten over kunnen wisselen. Het is niet omdat dit werkprogramma is opgemaakt dat we geen kritische vragen kunnen stellen en een aantal zaken goed opvolgen. We hebben daar een constructief, goed gesprek over gehad. Het is terecht dat we een aantal zorgen hebben kunnen uiten. Het is misschien zelfs een mogelijkheid geweest om die zorgen tegenover hen te ventileren, en aan te geven op welke manier wij in het Westen werken. China is ook een handelspartner: we hebben er contacten mee op het vlak van economie, internationaal beleid, onderwijs... Op dat vlak zijn er dus heel veel uitwisselingen. Het is een heel belangrijk groeiland, waarmee Vlaanderen absoluut wil samenwerken.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister, ik dank u voor het antwoord, het ligt inderdaad in de lijn van wat de minister-president, die ook bevoegd is voor buitenlandse zaken, heeft gezegd in de commissie Buitenlands Beleid. Internationaal cultuurbeleid wordt duidelijk goed opgevolgd en dat is een goede zaak, niet alleen voor China, maar ook voor een aantal andere landen. Het is sowieso een goede zaak voor de Vlaamse creatieve sector, voor de cultuursector.

Mijnheer Wienen, zoals de minister al zei, behoort China inderdaad tot de BRIC-landen en het is beter om 'on speaking terms' te zijn met die landen. Het is goed, minister, dat u wees op de bezorgdheden die hier in het parlement leven inzake mensenrechten en hoe er moet worden omgegaan met die problematiek. Dat moet zeker op een constructieve wijze geuit kunnen worden door de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, de collega's wijzen inderdaad op het belangrijkste punt inzake samenwerking met China: het is een BRIC-land en dus zijn er heel wat economische

opportuniteiten. Ik stel vast dat wanneer er economische prioriteiten en opportuniteiten zijn, de meer ethische vraagstukken een beetje op de achtergrond geraken.

Ik apprecieer dat de minister die bezorgdheid uit tijdens haar contacten met de Chinese overheid. Dat siert haar, maar de vraag is natuurlijk of dat enige bijdrage levert aan veranderingen in China. Ik meen dat die kans relatief klein is.

We mogen ook niet vergeten dat we het nu hebben over cultuur en kunsten in China. Kunst is heel vaak een manier om aan maatschappijkritiek te doen. Ik vraag me af in hoeverre de culturele sector en de kunstensector in China aan maatschappijkritiek kunnen doen. Ik denk dat het schoentje daar een beetje wringt.

Ik stel vast dat het blijkbaar al volstaat om bezorgdheid te uiten. Zoals de heer Verstreken aanhaalt, is het heel belangrijk om met de economische spelers, zeker met de BRIC-landen, 'on speaking terms' te blijven. Blijkbaar primeert dat op ethische waarden zoals democratie, vrije meningsuiting en dergelijke meer.

Ik vind het eigenlijk betreurenswaardig dat de N-VA, die er toch prat op gaat Vlaams-nationalistisch te zijn en die toch een nationalistische ideologie nastreeft, meegaat in dit verhaal. Dat heeft niet te maken met de economische opportuniteiten in China, maar waarschijnlijk eerder met het al dan niet in de regering zitten.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: We zouden nog even kunnen doorbomen over wat de collega zegt, maar ik stel voor om dat niet in deze commissie te doen, maar om de kwestie aan te kaarten in de commissie Buitenlands Beleid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het participatiebeleid op vlak van cultuur in Vlaanderen
- 1250 (2011-2012)**

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, minister, de laatste vijftien jaar kende het cultuurbudget in Vlaanderen een grote groei. Er werd geïnvesteerd in tal van domeinen van het productie-, spreidings- en participatiebeleid. Op basis van de recentste participatiesurvey waarover we beschikken, weten we dat al die inspanningen tot nog toe niet hebben geleid tot een verhoging van de cultuurparticipatie in Vlaanderen.

Het participatiebeleid komt regelmatig aan bod in het parlement en in deze commissie. Ongeveer een jaar geleden hadden we daarover een interessante gedachtewisseling onder parlementsleden op basis van de resultaten van de laatste survey. Sindsdien werden ook nog een aantal vragen gesteld door collega's, niet over het participatiebeleid op zich, maar over het Participatiedecreet. Dat decreet maakt slechts een deel uit van het beleid en dus vond ik het nuttig om eens te polsen hoe ver het staat met het participatiebeleid in Vlaanderen in het algemeen.

Op basis van de laatste survey weten we dat de totale cultuurparticipatie gelijk blijft. We investeren veel, maar het aantal deelnemers stijgt niet. We weten ook dat een kleine 20 procent van de Vlamingen aan niets deelneemt, zelfs niet als we cultuur in de meest brede zin definiëren met inbegrip van pretparken en dierentuinen. Een andere 20 procent neemt wel, maar slechts heel sporadisch, deel aan het brede vrijetijdsaanbod. Die twee categorieën vormen samen meer dan een derde van de bevolking. Dit aandeel is niet gedaald sinds het onderzoek in 2003. Dat wil zeggen dat alle inspanningen die sindsdien gebeurd zijn, geen

impact hadden op de mensen die niet of bijna niet participeren aan cultuur. Als we vragen naar de motieven waarom ze niet participeren, komt desinteresse op de eerste plaats.

Uit de analyse van het effect van schoolinitiatieven weten we dat wie cultuureducatie genoot op school, ook later beduidend meer deelneemt aan culturele activiteiten. Zeer interessant is dat dit effect zich voordoet los van het opleidingsniveau en de sociale achtergrond van de ouders. Het blijkt trouwens door te werken op latere leeftijd en dus niet alleen vlak na de schoolperiode. We weten allemaal dat inzetten op cultuureducatie op school het grootste hefboomeffect bereikt op het vlak van cultuurdeelname. Daarnaast zijn ook het culturele kapitaal en de culturele participatie van de ouders een belangrijke vector die mensen aanzet om zelf ook te participeren aan cultuur.

Als we een aantal dingen bij elkaar nemen, dan dreigt ook het mattheuseffect: van wie al participeerde aan cultuur, kunnen we vermoeden dat zijn deelname nog verhoogd is door de uitbreiding van het culturaanbod en door de verschillende initiatieven inzake participatiebeleid, maar wie nog niet participeerde, blijkt daarna ook niet de stap te zetten. Mijn vraag gaat over de relatie tussen het inzetten van heel wat middelen voor participatie in cultuur en de resultaten ervan of het gebrek daaraan.

Minister, welke verklaringen ziet u voor de zwakke resultaten wat betreft de eventuele stijging van de cultuurparticipatie? We hebben verleden jaar een gedachtewisseling gehad met een aantal professoren. Dat was hoogst interessant. Ik vraag me af of u weet hebt van bijkomend wetenschappelijk onderzoek verricht naar de participatiedrempels en naar een eventueel mattheuseffect in het participatiebeleid sinds die gedachtewisseling. Welke instrumenten wenst u in te zetten om de cultuurparticipatiegraad van de Vlamingen alsnog te verhogen, zowel bij jongeren en kinderen als bij ouders? Een cruciaal element in het hele beleid is de cultuureducatie. Onlangs publiceerde u samen met uw collega bevoegd voor het onderwijs een conceptnota. Hoe en wanneer zullen de voorstellen die in deze nota verwerkt zijn, concreet worden omgezet in beleidsmaatregelen?

Mijn vraag is vrij ruim opgesteld. Ik probeer een zicht te krijgen op het globale participatiebeleid dat u voert of wenst te voeren op het vlak van cultuur in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Het is een goede zaak dat de heer Delva een tussentijdse beoordeling maakt van het Participatiedecreet en aan de minister vraagt hoe een en ander kan worden bijgestuurd. De bevindingen van het rapport zijn verrassend en bevestigen deels wat wij aanvoelden, dat ondanks de goede bedoelingen en ondanks de extra middelen de resultaten niet schitterend of spectaculair zijn. Cultuurconsumenten participeren nog meer aan cultuur. Dat is een goede zaak. Maar het bereiken van dat derde dat weinig of niet openstaat voor cultuur, is blijkbaar nog een moeilijk te doorbreken muur.

Ik ben onder meer lid van het Davidsfonds. Mijnheer Wienen, het weze u gezegd. Een van de mooie slogans die het Davidsfonds ooit heeft gehad, was: 'mensen brengen naar cultuur en cultuur brengen naar mensen'. Dat is niet alleen voor een cultuurvereniging maar ook voor de overheden een belangrijke slogan. Hij zegt hoe je daarmee moet omgaan. Het is niet alleen een kwestie van het aantal middelen en de grootte ervan. Dat is natuurlijk belangrijk. Proficiat minister, omdat u bij de begrotingsaanpassing de sterkmaking om niet aan uw budget te raken, hebt kunnen waarmaken. Het is ook een kwestie van hoe die middelen worden aangewend en welke methoden daarvoor worden gehanteerd. Het is nu meer een kwestie van creatief zijn in het kiezen van de juiste middelen en de juiste wegen om cultuur naar mensen te brengen, in plaats van nog eens de middelen voor cultuurparticipatie te verhogen.

De N-VA blijft geloven dat het bewerkstellingen van die doorbraak vooral via de lokale invalshoek moet gebeuren. Het versterken van het lokale cultuurbeleid is een prioriteit. Zelfs binnen de steden en gemeenten moet er nog meer aan spreiding, decentralisatie en aan buurt- en wijkgerichte werking worden gedaan om cultuur naar mensen te brengen.

Dit was eerder een bijdrage tot het debat en de gedachtewisseling dan een bijkomende vraag aan de minister. Alleen heb ik de vraag, minister, of u in de toekomst wilt inzetten op het verder versterken van het lokale cultuurbeleid, en ook in de steden en de gemeenten aan die spreidingsgedachte wilt werken.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Voorzitter, ook ik wens mij aan te sluiten bij de vraag van de heer Delva. Men zegt vaak: meten is weten. Soms is meten ook het bevestigen van het niet-weten.

Ik wil een aantal kanttekeningen maken bij de participatiesurvey omdat deze zelf een aantal vertekeningen toont in de data. Kansengroepen en hun participatiepatroon worden niet expliciet gemeten. De vertekening doet zich voor op twee niveaus. Eerst is er het feit dat in de dataverzameling werd gewerkt met het randomprincipe van steekproeftrekkingen. Er werd niet van bij het begin een weging gedaan waarbij kansengroepen recht evenredig met hun aandeel in de Vlaamse bevolking bevraagd werden. Ik heb het hier over mensen in armoede, over etnisch-culturele minderheden en personen met een beperking. Die kanttekeningen worden ook bevestigd door de onderzoekers van de participatiesurvey.

Een tweede kanttekening betreft de dataverzameling. Enkel de klassieke noemers van cultuur- en sportdisciplines zijn hierin opgenomen. Er is geen aandacht besteed aan het onder-tussen binnen cultuur en sport uitgebouwde aanbod voor de kansengroepen. Ik denk hierbij onder meer aan de sociaal-artistieke werkingen, aan de participatieprojecten en aan alloch-tone sportclubs. Die clubs zijn informeel en maken geen deel van het formeel aanbod uit.

Als we beide vertekeningen combineren, kunnen we stellen dat de moeilijkste participatie-kwestie eigenlijk niet is gemeten. We beschikken niet over cijfers met betrekking tot die groep. Toch is dit net de groep waarover we het vandaag hebben.

De heer Delva heeft het over bijkomend onderzoek gehad. Ik vind het belangrijk in dat geval specifiek onderzoek ten aanzien van die groepen te voeren. Indien we dit niet zouden doen, zullen we zonder cijfers over bepaalde groepen blijven spreken.

Dit punt is belangrijk omdat we tijdens de vorige legislatuur een participatiebeleid hebben uitgetekend. In toepassing van dit decreet hebben voor de moeilijkst bereikbare groepen, de kansengroepen, door middel van sociaal-artistieke werkingen en van een aantal maatregelen in het Participatiedecreet, zoals de lokale netwerken, de vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede, de proeftuinen en dergelijke een aanbod gecreëerd.

Dit publiek wordt in de survey echter niet gemeten. Zonder die meting is het normaal dat alles bij het oude lijkt te blijven. Het is dan ook zeer belangrijk dat we dit onderdeel ook meten. Zonder die meting blijven we het enkel over de klassieke participatie hebben.

Ik zou trouwens de door de heer Delva aangehaalde cijfers willen nuanceren. Met betrekking tot het erfgoed en de podiumkunsten is er een ernstige stijging. Ik vraag me dan ook wat de minister van mijn kanttekeningen bij de participatiesurvey vindt.

Minister, acht u het noodzakelijk ten aanzien van deze groepen een specifiek bijkomend onderzoek te laten uitvoeren? De resultaten hiervan zouden ons in staat stellen het debat op een genuanceerder en correcter wijze te voeren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik neem aan dat de heer Delva de bedoeling heeft het debat over dit onderwerp wat te voeden. Zijn vraag om uitleg is zo opgesteld dat ze uitnodigt hier een hele namiddag aan te besteden. Dat zullen we omwille van het tijdsgebrek echter niet doen.

Het is een goede vraag om uitleg. De heer Delva gelooft blijkbaar in sterke mate in de maakbaarheid van de samenleving. Ik geloof daar eigenlijk ook in. Hij is een idealist. Hij is echter ook zeer ongeduldig. Bovendien zit er volgens mij een denkfout in de door hem geschetste verhouding tussen input en output.

Het is niet mijn bedoeling met de heer Delva in debat te treden. Ik ken en deel zijn bekommernissen. Daar gaat het niet over. Mijn bedenkingen hebben meer te maken met de vaststelling dat we in Vlaanderen misschien denken dat we fortuinen in de participatiebevordering investeren. We doen iets. We doen het zelfs zo slecht nog niet. We doen echter niet veel.

We kunnen de bestaande reguliere decreten analyseren. Volgens sommigen vormt het Participatiedecreet slechts een aanvullend instrumentensetje. Indien we dat instrumentensetje in de reguliere decreten zouden inbouwen, wil ik wel mee naar de begrafenis eerste klas van het Participatiedecreet gaan. Dat heb ik vorige maandag in een heel andere context al verklaard. Ik ben immers van mening dat op dit vlak de grootste inspanningen moeten worden geleverd.

De toeleiding en de participatiebevordering vormen geen uitsluitend criterium in het Kunstendecreet. Het is een criterium. Wie de preadviezen enigszins kent, merkt dat dit punt haast nooit ter sprake komt. Het segment van de kunsteducatieve verenigingen vormt de enige uitzondering. Daar wordt wel over cultuureducatie gesproken. Voor het overige houden de commissies hier geen rekening mee.

In het Erfgoeddecreet vormt ‘bemiddeling en participatie’ een van de vier punten. Voor het sociaal-cultureel werk vormt de publieksfunctie een belangrijk element. Indien we hier wat meer kracht aan willen verlenen, zullen we de participatie krachtig in al onze instrumenten moeten inbedden.

Wat we nu doen, beschouw ik als het resultaat van de eerste pleidooien voor cultuurspreiding en democratisering. Van de generatie van voormalig minister Van Mechelen en van voormalig minister De Backer tot nu zijn er al veel promotoren geweest die in dezelfde sfeer en met dezelfde ambities te werk zijn gegaan. Ik heb een aantal van die mensen in het verleden al ontmoet. Ze hebben goede ambities om de cultuurparticipatie te bevorderen.

Ik deel de bekommernis van de heer Delva. De stelling dat de momenteel aangewende instrumenten tot een spectaculair zichtbare stijging in de statistieken zou moeten leiden, klopt niet. Dit is trouwens een longitudinaal onderzoek. Nu het onderzoek een tweede keer is uitgevoerd, zitten we met de vraag hoe belangrijk het nulpunt is geweest.

Ik wil optimistisch zijn. Ik heb de tabellen nagekeken. De stijging bedraagt gemiddeld ongeveer 1 procent. Dat is niet spectaculair. In verhouding tot wat we inzetten, vind ik dit toch een vooruitgang.

Zelfs als het nog een procent minder zou zijn, zou ik de inzet van middelen hard blijven verdedigen. Het is in onze huidige samenleving immers niet evident kinderen, vrienden en familieleden tot actieve deelname aan cultuur aan te zetten. Er zijn, zeker in de vrijetijdssfeer, heel wat niet-culturele concurrenten op de markt die het regulier aanbod bekampen. Op zich mag dat en is daar niets mis mee. We zullen echter in de toekomst nog meer middelen moeten inzetten.

De minister is van plan een aantal decreten te evalueren. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we de participatie dan als een rode draad doorheen die evaluaties zullen beschouwen. Ik wil vandaag in elk geval niet pessimistisch zijn. Zelfs als het zou achteruitgaan, is het een uitdaging. Het is zoiets als kinderen leren lezen en schrijven en met wiskunde leren omgaan. Om aan cultuurparticipatie te doen, moet je een beetje het vermogen hebben om ermee om te gaan. Je moet er een beetje kennis van hebben. Je moet er een beetje vertrouwd mee zijn. U schrijft zelf over de school: “(...) de mate waarin cultuurparticipatie als iets gewoons wordt beschouwd, waar de gewenning om over cultuur te praten dagdagelijks aan de tafel aan bod komt.” Er is nog een hele lange weg af te leggen. We zullen nooit het ideale doel bereiken. We blijven altijd onderweg steken en waarschijnlijk maken we ook nog wel een regressie mee in tijden waar het moeilijk gaat.

Als ik uw vraag een beetje mag transformeren, pleit ik ervoor om ze te lezen als: ‘Waar moeten we nog beter en nog meer inzetten om nog meer effect te bereiken?’.

Het volgende is iets wat mevrouw Idrissi ook heeft gezegd en wat we misschien moeten bespreken bij de volgende longitudinale ronde van het onderzoek over vier jaar: misschien moet men ook eens meer denken in termen van doelgroepen en sociale klasse. Waar moeten we het meest inzetten? Als je vandaag het cultuurbereik in absolute aantallen rekent, dan gaat het enkel over de witte middenklasse. De cijfers zullen nog vrij behoorlijk zijn. De vraag is of we prioritair moeten inzetten op die groep dan wel of we accenten moeten leggen op bepaalde kansarme doelgroepen of bijvoorbeeld senioren. Minister, in uw eigen beleidsnota spreekt u ook over senioren en over gezinnen. Moeten we in de toekomst wetenschappers niet de opdracht geven om voor bepaalde segmenten wat diepgaander onderzoek te doen zodat we ons instrumentarium kunnen bijstellen? Ik pleit er dus voor om die diversiteit te onderzoeken.

Participatie is ook niet altijd een louter kwantitatief gegeven. Participatie is niet alleen iets van 'meer': meer volk naar het theater, meer volk naar een tentoonstelling. Er mag er natuurlijk altijd meer zijn, maar de mensen moeten ook een heel goede kwalitatieve beleving hebben van hun bezoek. Het moet hen deugd doen, ze moeten er emotioneel en intellectueel iets aan hebben, het moet hen raken. Dat is diepgang van de beleving van kunst en cultuur en dat is ook participatie. Het heeft te maken met kennis, competentie, vertrouwdsheid enzovoort. Er is dus ook een kwalitatieve dimensie, naast de kwantitatieve. Het gaat niet alleen over 'meer', maar ook over 'beter'.

De heer Delva eindigt zijn betoog ook met het belang van cultuureducatie te onderstrepen en ik wil dat samen met hem heel graag doen. De gezamenlijke nota van Onderwijs en Cultuur geeft al een beetje de richting aan, maar als we willen investeren in participatie van jongeren, zullen we moeten investeren in educatie. Dat spreekt voor zich. En in het onderwijs kan men elke jongere op dezelfde wijze bereiken. Zoals we vaardigheden voor wiskunde, voor taal, voor scheikunde ontwikkelen, moeten we ook kennis en vaardigheden voor kunst en cultuur ontwikkelen en sterker dan vandaag. Het moeten niet allemaal artiesten worden of culturfanaten, maar de kennis van kunst en cultuur moet helpen om goede keuzes te maken. Ik heb ook tegen mijn zin wiskunde en scheikunde moeten leren en het spijt me niet, al doe ik er niets meer mee. En dat mag ook met kunst en cultuur: men mag neen zeggen, maar men weet tenminste waar het over gaat en men kan later een bewuste keuze maken. Cultuureducatie is het middel om de andere drempels te helpen overwinnen.

De heer Dehandschutter had het ook over het lokale cultuurbeleid en het verenigingsleven. Ook daar is er een belangrijke inzet. De context van participatie is ook heel belangrijk: met wie ga ik ergens naartoe? De nabijheid van het verenigingsleven is heel belangrijk.

Ik denk dat er nog heel veel werk is. Maandag vroeg iemand me tijdens een debat of het niet ouderwets was om over cultuurparticipatie te beginnen. Ik denk van niet: ik ben van oordeel dat het in onze huidige complexe samenleving net heel belangrijk is.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, minister, collega's, er zijn heel wat nuttige dingen gezegd. De vraag van de heer Delva is goed omdat ze heel wat discussie met zich meebrengt en omdat ze aanzet tot nadenken. Er zal wellicht een vervolg komen.

Ik wil een voorbeeldje geven van cultuurparticipatie. Als parlements lid krijgen we af en toe eens een uitnodiging. Ik ben zo eens met mijn moeder naar een opera- en balletvoorstelling geweest. Het waren prachtige voorstellingen. Haar reactie was dat ze er enorm van genoot, maar ze zei dat dit helaas alleen maar voor een select groepje was, dat Jan met de pet daar niet van kon genieten. Als het over cultuurparticipatie gaat, is het belangrijk dat iedereen in de samenleving de kans krijgt om aan zo veel mogelijk dingen deel te nemen. Een van de redenen die ze aankaartte, was die van de omgevingsfactoren, van de opleiding, de achtergrond, het onderwijs. Dat is hier ook al gezegd. Ook het prijskaartje is niet onbelangrijk: wat dat betreft, zijn een aantal dingen niet altijd haalbaar voor iedereen. De heer Dehandschutter heeft er al op gewezen dat ter zake de lokale besturen een heel

belangrijke rol te spelen hebben. Schepenen die bevoegd zijn voor het gelijkekansenbeleid, migranten en cultuur kunnen een enorme dynamiek teweegbrengen.

Ik spreek nu enigszins uit ervaring: in de vorige legislatuur had ik in de stad Oostende toevallig al die bevoegdheden samen. Ik heb de ervaring dat ik heel wat dingen heb kunnen verwezenlijken, zelfs met kleine budgetten, al is het maar qua mentaliteitsverandering en mensen warm maken voor cultuur. Die lokale besturen zijn dus heel belangrijk ter zake.

Ook van belang is de onderwijssector, zijn gemotiveerde leerkrachten. De heer Delva heeft dat ook aangekaart. Ik ben beginnen deel te nemen aan cultuur dankzij een aantal leerkrachten in het basisonderwijs die gemotiveerd konden praten over James Ensor, die museumbezoeken organiseerden. In die tijd moesten we nog betalen voor die bezoeken. Nu is er de 1 euromaatregel, die voor- en nadelen heeft, maar waardoor het museumbezoek, zeker in steden, veel gemakkelijker is voor scholen. Scholen moeten er echter ook gebruik van maken, en dat gebeurt volgens mij nog iets te weinig, ook door kansengroepen. Dat moeten we melden aan de minister van Onderwijs. In de toekomst zou dat hoopvol kunnen zijn, als in mensentaal, in kindertaal uitleg wordt gegeven.

Een ander belangrijk gegeven is de maximumfactuur. Ik hoor heel wat mensen uit de kunstensector, en vooral dan theatermakers, zeggen dat door die 1 euromaatregel scholieren musea kunnen bezoeken, maar dat door de maximumfactuur de cultuurparticipatie door scholen, het bijwonen van theatervoorstellingen erop achteruit is gegaan. Die maximumfactuur biedt voordelen, maar ook nadelen. Zijn daar cijfers over? Is daar onderzoek naar verricht? Wat is de stand van zaken? Het lijkt me inderdaad interessant dat er zeker voor het cultuurparticipatiebeleid ook impulsen komen van de onderwijssector.

De heer Caron heeft gesteld dat kwaliteit en de belevenis van belang zijn, en dat er heel wat goede dingen worden gemaakt in Vlaanderen. Gelukkig maar, maar we moeten ervoor zorgen dat dit niet alleen voor de happy few is. Er moeten impulsen kunnen komen, zodat ook andere mensen onder meer naar de opera, naar de Munt kunnen gaan. Hoe kunnen ze daartoe worden gebracht, zeker als ze deel uitmaken van kansengroepen? Door lokale actoren en spelers op het veld, die in kleine groepjes de mensen hiervoor warm maken. Als die mensen eenmaal die stap hebben gezet, zullen ze dat in de toekomst zeker voortzetten. Ik denk dat er ter zake nog veel discussiestof is voor de toekomst.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik hoor graag de pleidooien voor meer cultuurparticipatie, maar daarbij wordt telkens een bepaald soort cultuur vernoemd. De heer Verstreken heeft het vooral gehad over de opera. Ik ben alleszins geen cultuurspecialist, zoals de leden weten. Ik vraag me echter af in welke mate we die participatie niet kunnen vergroten door ervoor te zorgen dat het aanbod opnieuw diverser wordt dan het op dit moment is. Ik heb altijd het gevoel dat er vooral bij de subsidiëring van bepaalde culturele evenementen en zaken sprake is van een soort mattheuseffect: wie goede jaarverslagen kan maken en goed en correct formulieren kan invullen, zal zijn subsidie krijgen, terwijl heel wat volkstheaters – bijvoorbeeld in mijn stad – ter ziele gaan omdat ze geen subsidies krijgen, omdat ze formulier C35 foutief hebben ingevuld. Dan is er een probleem, dunkt me. We kunnen die participatie en de diversiteit van het aanbod vergroten wanneer we dat mattheuseffect in die subsidiëring van de cultuursector wegnemen. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

De heer Philippe De Coene: Mijnheer Verstreken, ik wil even kort reageren op wat u hebt gezegd over de maximumfactuur. Die is hier al een paar keer aan bod gekomen. Ik heb daar toen ook altijd op gereageerd en wil dat opnieuw doen. Ik weet zelfs niet hoe men daar onderzoek naar kan voeren. Als we vragen aan de directeurs of de maximumfactuur de reden is voor het minder participeren aan cultuur door klassen en kinderen, dan zullen ze immers luid roepen dat dit het geval is. Als we dan aan diezelfde directeurs vragen wat ze met dat geld hebben gedaan, dan zullen ze antwoorden dat dit onze zaken niet zijn. We hebben één

keer zo'n onderzoek gedaan. Ik was in een vorig leven medewerker van een minister die dat ding had bekokstoofd. Dat onderzoek betrof een school in West-Vlaanderen, een zeer bekende school in Wingene. Alle macht is daar in handen van dezelfde familie. De directeur ervan staat altijd op de eerste rij om te betogen, omdat de kinderen worden vermoord en zo. Die man klaagde over de maximumfactuur. Hij stelde dat de maximumfactuur als gevolg had dat er aan cultuurdeparticipatie werd gedaan. We hebben dat toen even onderzocht. Die school genoot van de maximumfactuur en kreeg dus meer inkomsten.

Er wordt trouwens vaak een merkwaardige vergissing gemaakt. Men denkt immers dat scholen minder geld hebben gekregen door de maximumfactuur, maar niets is minder waar. Elke individuele school heeft meer geld gekregen, maar sommige scholen hebben minder meer gekregen dan andere. Men heeft toen gemerkt dat de directeur de middelen gewoon had aangewend om zijn eigen loon te verhogen. Dat is zo, ik kan u dat glashelder bewijzen.

Er is dus geen enkele correlatie, maar er is natuurlijk wel een enveloppensysteem. Men heeft aan de scholen uitgelegd dat ze in het systeem van de maximumfactuur een corresponderend bedrag zouden krijgen dat hoger zou zijn. Toen werd gevraagd om een enveloppe te kunnen hanteren, vanuit het principe dat Brussel zich niet overal mee moet moeien. Daar was iets voor te zeggen, het keizer-kostergedrag van Brussel werd daarmee een beetje aan de kaak gesteld – misschien wel terecht. Toen was er dus de aanwending van de enveloppe, maar nu kunnen we de vraag stellen waarvoor de enveloppe wordt aangewend.

Ik weet dat men toen heeft geprobeerd om de brave directeurs van de theaters, de schouwburgen en de opera's voor de kar te spannen. Men zei hun: "U ziet het toch wel aan de cijfers?" De reden waarom dat aan de cijfers te zien was, die kon echter nooit worden onderzocht. Ik weet dat er nu een onderzoek aan de gang is naar de 1 euromaatregel. Daar geldt een beetje hetzelfde. We moeten ons afvragen wat onderzoek is en wat geloofwaardig onderzoek is. Is een interview dat? Is wat wordt gezegd in een interview geloofwaardig? En kan dat worden nagetrokken? Ik heb daar mijn twijfels over. Er zijn dan wel rapporten, maar wat is eigenlijk de relevantie van een aantal van die rapporten?

Mijnheer Wienen, ik ken geen enkel theater dat de deuren heeft moeten sluiten wegens administratieve overlast en ik zou de ene cultuur niet tegenover de andere cultuur willen zetten. Dat wordt zo gezegd en dat bekt goed, maar ik geloof eigenlijk niet dat het zo is. Ik weet dat er bijzonder veel inspanningen gebeuren om het de meer toegankelijke vormen van cultuur, die zeker ook hun plaats hebben, zeker niet moeilijker te maken, maar om ze eerder te faciliteren. Ik denk dat we het ene niet tegenover het andere mogen plaatsen.

En dan was er de opmerking over 'the happy few'. De weinige keren dat ik in die zalen zit waar zagezegd 'the few' zitten, zie ik aan de gezichten dat ze dikwijls 'unhappy' zijn. Dat heeft niets te maken met de voorstellingen, maar eerder met de zuurtegraad van een aantal mensen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dit is een heel interessant debat, het sluit ook aan bij wat ik deze voormiddag heb mogen doen in Dendermonde, ik kom rechtstreeks van daar. Er is een grootschalig onderzoek gebeurd naar het lees-, koop- en leengedrag van de Vlamingen. Het is natuurlijk ook een belangrijk onderzoek met het oog op de participatie, want ook het graag lezen en het zin krijgen in lezen, kwamen aan bod. Het is misschien interessant, voorzitter, om de onderzoekers hier eens uit te nodigen om er een ruimer debat over te voeren.

Participatie is voor mij absoluut een van de speerpunten van mijn beleid. Ik wil er volop op inzetten. We moeten inderdaad een beetje genuanceerd zijn. We weten dat het Participatiedecreet dateert van 2009 en ook de laatste participatiesurvey die we hebben laten uitvoeren is van dat jaar. U merkt al dat de periode heel kort is om echt al effecten van het decreet op de participatie te meten. Stel dat we niets zouden doen, dat er geen stimulerend beleid zou zijn, dan zou de participatie, zoals de heer Caron al opmerkte, ook achteruit

kunnen gaan. We stellen inderdaad geen spectaculaire stijging vast, maar in de traditionele kunsttakken zien we wel dat er een status-quo inzake participatie is ten opzichte van 2004. Andere sectoren, zoals de amateurkunsten, de virtuele cultuurparticipatie, festivals en bioscopen doen het heel erg goed, ze beleven hoogdagen. Een echte trendbreuk tweewegbrengen vergt tijd en duurzame investeringen op lange termijn. De status-quo van de traditionele kunsttakken is op zich misschien al een trendbreuk, want in vergelijking met het buitenland doen we het helemaal niet slecht, ook dat is belangrijk.

Er werd gevraagd of er nog bijkomend wetenschappelijk onderzoek zal gebeuren. Er komt een nieuwe participatiesurvey, dat zal in 2014 zijn. De survey wordt uitgebreid met media en zal een samenwerking zijn tussen de steunpunten van Cultuur, Jeugd, Sport en Media. In de survey wordt opnieuw een onderzoek gedaan naar de participatie in Vlaanderen. Wie participeert? Waarom? Wat zijn de verwachtingen en motivaties? Er zal ook veel dieper worden ingegaan op echte drempels. Gaat het om informatie, weet men niet dat iets plaatsvindt? Is het een sociale drempel, een culturele, een financiële of een praktische die mensen ervan weerhoudt om te participeren?

Uit de recentste participatiesurvey blijkt dat de gemakkelijk te bereiken doelgroepen al participeren. Het zijn de mensen die we het gemakkelijkst bereiken met de vele inspanningen die we doen. Maar er zijn inderdaad groepen in de samenleving, mevrouw Idrissi, die we niet bereiken. We noemen ze de blinde vlekken in het participatiebeleid. Ik heb opdracht gegeven om daar meer aandacht aan te besteden. In het volgende onderzoek is er een aparte onderzoekslijn binnen de survey die gaat over specifieke doelgroepen die tot nu niet gemeten worden. U wordt dus op uw wenken bediend, mevrouw Idrissi, want de beslissing werd al genomen.

En, mijnheer Caron, een andere onderzoekslijn gaat specifiek over cultuureducatie. U wordt dus ook op uw wenken bediend, ik meen dus dat we vandaag allemaal tevreden naar huis zullen kunnen gaan. Ik maak er nu wel een grappige opmerking over, maar het is wel heel belangrijk en heel hard nodig. Voor het antwoord op de vraag wat de resultaten zijn van de inspanningen die geleverd werden, moet de periode langer zijn, het decreet moet daarvoor nog wat langer in werking zijn.

Ik zal absoluut ook blijven inzetten op een doorgedreven participatiebeleid, met de beleidsinstrumenten die er zijn, zowel uit het Participatiedecreet maar ook uit de verschillende sectorale decreten. Een van de voorbeelden is daarnet door de heer Dehandschutter aangehaald, namelijk het lokale cultuurbeleid. Dat mag inderdaad niet worden onderschat. Als je bijvoorbeeld ziet wat een bereik een bibliotheek bijvoorbeeld heeft, dan moeten we daar misschien nog meer op inzetten om van daaruit mensen aan te zetten tot cultuurbeleving.

Een van de belangrijkste hefbomen van deze legislatuur is de UiTpas, de Vlaamse vrijetijdspas, u bekend. We zitten daarmee op schema. De pas is klaar en heeft een gezicht. Het concept is volledig uitgewerkt. Een proefproject start in Aalst en omstreken. Mijnheer Verstreken, het gaat niet alleen over de financiële drempels – die zijn voor de UiTpas wel absoluut belangrijk – maar de toeleiding en begeleiding zijn nog essentiëler. Er zijn nu al veel mensen die kortingen kunnen krijgen of kosteloos te kunnen genieten van cultuur, maar die toch die stap niet zetten. Dat doen ze niet omdat ze bijvoorbeeld niet weten wat een vestiaire is en zich afvragen of ze hun jas wel kunnen afgeven, want ze hebben een versleten jas. Het zijn soms kleine details die mensen ervan weerhouden om deel te nemen. De begeleiding is dus heel belangrijk. We moeten drempels wegnemen. Dat zit ook in het concept van de UiTpas. Het gaat niet alleen over het afstemmen van wat je betaalt aan vrijetijds- en cultuurparticipatie op je inkomen, maar ook over de begeleiding: mensen aanspreken, meenemen, zeggen hoe het eraan toe gaat, uitleg geven. Dat is superbelangrijk. Op basis van de ervaringen die we in Aalst hebben, is het de bedoeling om het uit te breiden naar de rest van Vlaanderen.

Dan zijn er de scholen en de cultuureducatie. Daarom hebben we de nota cultuureducatie. Dat is baanbrekend. Het is de eerste keer dat er een gezamenlijke visie is vanuit Onderwijs en

Cultuur. Op de eerste conceptnota die we nu hebben, wordt verder gewerkt. Er zitten actiepunten in. Ze richt zich tot jongeren tot 18 jaar. Het gaat om Onderwijs, Jeugd en Cultuur samen.

Cultuureducatie is er niet alleen voor jongeren, je kunt ook volwassenen en senioren nog extra educatie geven en warm maken voor cultuur. Ik wil nu ook al zeggen dat er een vervolg komt op 'Groeien in cultuur', dat zal 'Doorgroeien in cultuur' heten, en dat is er voor volwassenen en senioren. Daarvoor zullen we een andere nota cultuureducatie maken. Dat zal minder met Onderwijs zijn, hoewel het deeltijds kunstonderwijs er ook een belangrijke rol in kan spelen. Het zal ook een heel sterk deel over sociaal-cultureel werk en misschien zelfs over welzijn en dergelijke meer bevatten. De nota zal er in de loop van volgend jaar zijn.

In de conceptnota cultuureducatie zit een gezamenlijke visie en strategische doelstellingen die op operationeel niveau worden vertaald in acties. Dit wordt opgevolgd door een ambtelijke werkgroep. Het ambtelijk coördinatieplatform cultuureducatie (ACCE) en de Cultuurcel van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie (CANON) werken daar ook hard aan.

We willen de stakeholders er zoveel mogelijk bij betrekken. Over de nota werd ook een advies gevraagd van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Er komt ook jaarlijks een gezamenlijke beleidsraad Jeugd, Cultuur en Onderwijs waar we samenkomen met de betrokken leidend ambtenaren om de opvolging te doen. Zoals gezegd komt er ook een vervolg met cultuureducatie voor volwassenen.

Er is ook een projectoproep met betrekking tot regionale cultuureducatieve expertise-netwerken, die nog dit voorjaar wordt gelanceerd. We willen werken met good practices. Dat heeft ook te maken met de opmerkingen die zijn gemaakt over hoe scholen omgaan met cultuur, of men er gebruik van maakt, hoe het zit met de maximumfactuur. Dat zal daar aan bod komen. Het is de bedoeling dat deze projecten van start gaan in september van dit jaar. Ik geloof daar heel sterk in.

Ik wil ook meegeven dat het specifieke deel van de maximumfactuur ook zit in de nota cultuureducatie. Dat onderzoek moet een kans krijgen. Er zal dan gekeken worden of het nodig is om een aantal bijsturingen te doen, want er zijn inderdaad een aantal vraagtekens bij te plaatsen zoals de voorzitter terecht heeft gezegd. We zullen ook bekijken hoe we misschien een aantal misverstanden uit de wereld kunnen helpen.

Je moet natuurlijk blijven inzetten op het creëren van goesting, bijkomende culturele competentie en 'jong geleerd is oud gedaan'. We hebben ook een specifieke kunstendag voor kinderen in het leven geroepen. Er bestaat al heel veel op het vlak van cultuur, maar aan kunsten kunnen we nog extra aandacht geven. Die dag vindt plaats op 18 november. Families met kinderen tot 12 jaar kunnen een hele dag in Vlaanderen en Brussel extra kunst smaken en zo in gezinsverband aan kunst participeren. Mijnheer Caron, onderwijs is belangrijk, maar uit de participatiesurvey blijkt dat als je daar geen vervolg aan geeft in de thuisomgeving, dat deels zijn effect mist. Je moet aan beide heel hard werken. Daarom is de nota cultuureducatie heel belangrijk, want het is een samenwerking met Onderwijs en Cultuur.

Collega's, participatie is voor mij belangrijk. U weet dat wij nog wachten op de evaluatie van het decreet zelf. Daarbij werken we vanuit de verschillende beleidsdomeinen. Als die binnenkort klaar is, kunnen we daarmee naar buiten komen. We kunnen verdere stappen zetten als er nog een aantal bijsturingen moeten gebeuren in het decreet. Ik vind het decreet belangrijk. Een aantal bijsturingen is allicht mogelijk, maar we moeten de aandacht voor participatie ook sectoraal overal aanmoedigen en aanwakkeren.

De lokale besturen spelen op dit vlak een belangrijke rol. We mogen alles natuurlijk niet naar de lokale besturen doorschuiven. Zeker wat de moeilijke doelgroepen betreft, is de expertise niet altijd aanwezig. Dit betekent dat de Vlaamse overheid in ondersteuning moet blijven voorzien. We moeten die expertise kunnen delen.

Ik vind het standpunt van de heer Wienen een beetje raar. Ik heb zijn fractieleider gisteren, tijdens de plenaire vergadering, een daling van de subsidies voor cultuur tot 40 procent horen bepleiten. Hij vindt echter dat de lokale theatergezelschappen meer subsidies moeten krijgen. Ik vind dit tegenstrijdig. Het is me niet duidelijk waar zijn partij met het cultuurbeleid heen wil.

Ik kan de heer Wienen in elk geval verzekeren dat we een evenwichtig cultuurbeleid trachten te voeren. We besteden daarbij aandacht aan volkse cultuur en aan amateurgeneeskunde. Die cultuurvormen zijn vaak stedelijk verankerd en moeten bijgevolg door de steden worden gefinancierd. Dat is een element dat we zeker niet mogen vergeten. Alles wat een landelijke uitstraling heeft, moet absoluut door de Vlaamse overheid worden ondersteund.

Volgens mij maakt het witboek Interne Staatshervorming een aantal taken duidelijker. In dit document staat wat van de lokale besturen, van de provincies en van de Vlaamse overheid wordt verwacht. Dit zal in de toekomst een betere kapstok voor het beleid vormen. Iedereen zal zijn taak goed kennen. Het cultuurbeleid zal op elk bestuurlijk niveau kunnen worden ondersteund.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik dank de minister voor haar antwoord en alle andere sprekers voor hun interessante opmerkingen en bijkomende visies. Ik heb deze vraag om uitleg gesteld om een algemeen overzicht te krijgen van alle instrumenten die in het participatiebeleid en niet enkel in toepassing van het Participatiedecreet zelf worden ingezet. Ik wil nog even op een paar elementen van het antwoord van de minister ingaan.

Wat me is opgevallen, is de terechte opmerking dat de opmaak van de volgende participatie-survey crucialer dan de respons is. Ik heb vernomen dat hier al flink aan is gewerkt. Blijkbaar zijn al een aantal fundamentele beslissingen genomen. We zullen dit debat evenwel blijven voeren.

De volgende survey zal dieper ingaan op de echte drempels en misschien ook peilen naar de redenen waarom een aantal drempels blijven opduiken. De volgende survey zal ook meer dan de vorige survey op de specifieke doelgroepen ingaan. Mevrouw Idrissi heeft hier terecht al op gewezen. De volgende survey zal tevens meer ruimte bieden om naar de cultuureducatieve elementen zelf te peilen. Ik ben zeer benieuwd naar de resultante van al deze oefeningen. De vraag is hoe de volgende survey er exact zal uitzien. Daarna moeten we natuurlijk de respons afwachten.

De UiTpas is op zich een goede zaak. Mijn fractie heeft hier, ook tijdens de vorige legislatuur, lang voor geijverd. Veel gemeenten hebben dit initiatief al zelf genomen en een soortgelijke pas ingevoerd. Op sommige domeinen blijkt dit succesvol. Op andere domeinen is het succes wat kleiner.

Ik vraag me nog steeds af hoe we het lopende pilootproject met zo veel mogelijk gemeenten kunnen verbinden. We moeten immers een al te grote diversiteit van UiTpassen in Vlaanderen vermijden.

Ik ben blij dat er een tweede conceptnota over cultuureducatie komt. Toen de eerste nota werd gepubliceerd, stelde ik me al vragen bij de leeftijdsgrens. De leeftijdsgrens was toen 18 jaar. Ik vind het een goede zaak dat de nota nu ook aandacht aan volwassenen en senioren zal schenken. Ik heb de afgelopen maanden mensen ontmoet die ervan overtuigd zijn dat vooral de leeftijdscategorie van 18 tot 25 jaar voor de verdere cultuurparticipatie fundamenteel is.

Zelf ben ik niet door de school of door mijn ouders aan cultuur beginnen te participeren. Dat is op iets latere leeftijd gebeurd. Ik hoop dan ook dat die leeftijdscategorie in de volgende conceptnota ook echt aan bod kan komen.

Verder zijn er de cultuureducatieve expertisenetwerken – een term die op zich nooit de Wablieft-prijs zal winnen. Het lijkt me wel nuttig een aantal elementen samen te brengen die in Vlaanderen op lokaal vlak bestaan. Ik ben ervan overtuigd dat scholen, musea en andere

actoren veel interessante ideeën uitwerken en uitvoeren. Die netwerken kunnen voor een bepaalde uitwisseling zorgen.

We staan allemaal achter het werken aan culturele competentie en dergelijke. We mikken echter vooral op de volgende participatiesurvey. Dit is een van de belangrijkste elementen. Voor het overige ben ik misschien, zoals de heer Caron heeft gesteld, ongeduldig. Ik hoop dat we op termijn misschien toch wat meer positieve elementen in de cultuurparticipatie zullen kunnen opmerken.

Het laatste punt dat ik naar voren wil brengen, heb ik vorig jaar tijdens een gedachtewisseling al eens ter sprake gebracht. Wordt met betrekking tot de cultuurparticipatie in Vlaanderen voldoende gekeken naar wat in het buitenland zoal gebeurt? Ik heb daar weinig informatie over gekregen. Misschien beschikt de administratie over studies. Ik veronderstel dat wij niet de enigen zijn die, binnen of buiten een parlement, dergelijke discussies voeren.

Onlangs heb ik een document van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland (CVN) gezien waarin een vergelijkende studie over de effectiviteit van het Vlaams en het Nederlands cultuurbeleid is opgenomen. De participatie vormt hier een element van. Ik veronderstel dat in het buitenland nog andere interessante studies en dergelijke zijn uitgevoerd die ons hier wat meer wegwijs in kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

Ik heb twee opmerkingen. Ik ben zeer blij dat in de survey voor 2014 een aantal elementen zijn opgenomen die de heer Delva daarnet heeft opgesomd. Toch moeten we misschien specifiek onderzoek doen over hoe kansengroepen participeren of niet want anders blijf ik het gevoel hebben dat we het debat niet juist kunnen voeren. Soms zie ik in Bozar een zaal vol etnisch-culturele minderheden die uit hun dak gaan. Dan denk ik dat er misschien wel cultuurparticipatie is, maar dat ze nergens is opgenomen. Er is dus misschien wel specifiek onderzoek nodig.

Ik wil u feliciteren met de conceptnota Cultuureducatie. Ik zou de suggestie willen doen om de beide ministers in de commissie Onderwijs en de commissie Cultuur een toelichting te laten geven bij deze conceptnota zodat we er een debat over kunnen voeren. Het is een zeer interessant document geworden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw uitleg. Ik ben blij met het grote draagvlak voor cultuurparticipatie in deze commissie.

Mevrouw Idrissi, ik wil uw vraag zeker ondersteunen. Ik denk dat het een zeer zinvol initiatief is om eens met de gezamenlijke commissies te debatteren over de conceptnota.

Mijnheer Delva, ik ben maandag in Utrecht geweest. Quirine van der Hoeven was mijn medesprekerster. Ze heeft een vergelijkende studie gemaakt over de cultuurparticipatie in Vlaanderen en in Nederland. Ik kan u het boek bezorgen. Ze maakt een aantal interessante vergelijkingen tussen Vlaanderen en Nederland. Er is dus wel wat benchmarking. Over die lange periode beschouwd, vind ik dat Vlaanderen er niet zo slecht uitkomt.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, ik dank u voor het antwoord. Er gebeurt heel wat, maar er ligt ook nog heel wat werk op de plank. Het debat dat de heer Delva start, zal ongetwijfeld worden voortgezet.

Het is goed dat u kunt aangeven dat er bij de volgende participatiesurvey een verfijnde en meer doelgerichte meting zal gebeuren, waarmee wordt ingegaan op de vraag van collega Idrissi.

We zijn het allemaal eens dat cultuureducatie zeer belangrijk is. Dat is uiteraard ruimer dan schoolse cultuuropvoeding: het is levenslang leren.

U hebt ook erkend dat er voor het lokale cultuurbeleid een belangrijke opdracht is weggelegd, zonder te verwachten dat via het lokale beleid alles kan worden opgelost of aangepakt.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik vermoed dat u mij niet zo goed begrepen hebt, wat mij niet verwondert als u na twee en een half jaar mijn naam nog niet kent. Ik zal me toch wat verduidelijken.

Wat het pleidooi van mijn fractie in de plenaire vergadering betreft, is er niets wat mijn pleidooi enigszins contradictorisch maakt. Ik heb het gehad over een bepaald mattheuseffect dat speelt in de subsidiëring van cultuurverenigingen en cultuurprojecten. Filip Dewinter heeft het destijds in de plenaire vergadering gehad over de ‘subsidiejunks’. Filip is natuurlijk iets fijnbesnaarder dan ikzelf.

Daarover gaat het: er is een massa subsidie die naar één bepaald soort kunstenaars gaat. Hoe excentriker, hoe meer subsidie je meestal krijgt, terwijl een heel deel van de culturele sector in de kou blijft staan. Ik ben ervan overtuigd dat je inderdaad 40 procent op de subsidies van cultuur kunt besparen en toch op een juiste manier de zaken die voor de mensen, voor de gewone Vlaming belangrijk zijn, voldoende te financieren en te subsidiëren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb me misschien niet duidelijk genoeg uitgedrukt, maar in 2014 komt er een nieuwe participatiesurvey. Het blijft een samenwerking tussen Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Daarnaast is er een aparte onderzoekslijn die wij vanuit Cultuur alleen financieren en die over die specifieke minderheden gaat. Daarnaast is er nog een extra onderzoekslijn, ook vanuit Cultuur, die over cultuureducatie gaat. Dit wordt dus niet opgenomen in het geheel van de participatiesurvey.

De UiTpas is een concept dat zeer goed in elkaar steekt. De pas heeft iets van een spaarkaart uit sommige supermarkten. Naarmate je meer participeert, verzamel je meer punten. We kunnen misschien eens gaan kijken, bijvoorbeeld in Aalst, hoe het in de praktijk loopt en wat de effecten zijn. De kaart kan perfect worden toegepast op andere concepten die al lopen in een gemeente omdat de kaart de bovenstructuur is, maar de onderstructuur kan op maat worden aangepast.

Voor de rest is er niet veel nieuws meer gezegd. Mijnheer Wienen, u had het over 40 procent. Het totale cultuurbudget bedraagt 480 miljoen euro. De besparingen die u voorstelt, zijn natuurlijk gigantisch. Bij wat er dan overblijft, wilt u ergens geld weghalen, om dat dan over anderen te verdelen. Dat is een gigantische oefening, die ik u wel eens graag zou willen laten maken. Ik zie echter niet in hoe we dat kunnen doen. Ik herhaal nogmaals: we hebben niet hier of daar gesnoeid in het aanbod omwille van besparingen of omdat we subsidies aan anderen hebben gegeven. Ik denk dat het aanbod heel ruim en heel divers is, en dat iedereen aan zijn trekken kan komen. Ik herhaal echter ook dat het niet alleen de Vlaamse overheid is die subsidieert. Er zijn ook de lokale overheden, die veeleer lokale theatergezelschappen financieren. Dat is ook de bedoeling. Alleen wat een landelijke uitstraling heeft, wordt door Vlaanderen mee gestimuleerd en ondersteund.

De voorzitter: De nota in kwestie is niet ingediend. Het zou kunnen dat de ene minister ervan overtuigd was dat de andere die had ingediend, maar minister Smet heeft beloofd dat hij die nota ter beschikking zal stellen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■